

Entrevista Josep Maria Pou

Actor. És un dels grans noms del teatre català que ha portat a escena personatges tan potents com el rei Lear, Sòcrates o Orson Welles. El seu darrer repte, l'embogit capità Ahab de «Moby Dick».

«Amb 'Moby Dick', m'agrada sentir-me perdut a l'escenari»

► Josep Maria Pou va representar dissabte passat, al Teatre de Roses, un dels seus papers més exigents, el del capità Ahab

José Maria Pou reconeix que aquest personatge és el més extenuant que ha fet al llarg dels seus cinquanta anys de carrera.

Cristina Vilà

FIGUERES/ROSES

■ Josep Maria Pou (Mollet del Vallès, 1944) se sent una persona privilegiada. «He tingut la sort de fer una carrera fantàstica», confessa. Acaba de celebrar mig segle dalt dels escenaris amb *Moby Dick*.

■ **Tinc entès que feia anys que *Moby Dick* el perseguia.**

■ Potser el personatge. Jo no havia pensat mai fer en teatre *Moby Dick* ni interpretar al capità. Quan un és actor, el que busca és personatges creats pel teatre i encara en tinc molts pendents que m'hauria agradat fer. Va ser al cap de pocs dies d'estrenar *El Rei Lear*, fa tretze anys, que el president de Focus ens va fer a Calixto Bieito i a mi la proposta. Tenia molt interès a fer una adaptació teatral.

■ **Quin repte.**

■ Sí, és una mena de desafiament que han tingut molts, però pocs ho han aconseguit. Hi ha una llegenda en el món del teatre que diu que la balena se l'acaba menjant. La mateixa aventura impossible del capità Ahab per caçar la balena sembla que la tinguin els professionals del teatre per fer l'adaptació. Bé, vam dir que sí i vam començar a pensar-hi. Però les nostres agendes mai coincidien. Fa tres anys, Daniel Martínez i jo mateix, d'acord amb en Calixto, vam decidir encarregar-li a Andrés Lima, un dels millors directors que hi ha actualment a Espanya.

■ **L'adaptació l'ha feta Juan Castejón. Quina feïnada.**

■ *Moby Dick* és una novel·la d'un miler de pàgines i per concentrar-lo en un espectacle petit, sense que falti res i que hi sigui tot allò fonamental, s'ha de ser un geni.

Tots vam decidir que ell era la persona ideal per fer-ho. Quan Lima el va trucar, va quedar tremolant. Resulta que, pel seu compte, feia dues setmanes, havia donat per tancada l'adaptació d'aquesta novel·la, era un projecte seu. És cosa del destí.

■ **És comú que la gent pensi que coneix aquest clàssic.**

■ Tothom es creu que l'ha llegit però, de fet, són versions reduïdes per a adolescents o infants. La novel·la és tan impressionant, tan inclassificable que, des de finals del segle XIX, es va treure de l'obra original de Melville la part que té d'aventura de la cacera de la balena blanca per publicar-ho per un públic interessat en les aventures. Com *L'illa del tresor* o *Robinson Crusoe*, però *Moby Dick* és una gran novel·la filosòfica. En aquestes reduccions, la figura del capità Ahab es quedava sense massa més transcendència quan és l'autèntic protagonista, és un caràcter brutal digne de Shakespeare, amb una complexitat psicològica tan fosca i tan enrevessada que és difícil que els joves als quals s'adreçaven aquelles versions els pogués interessar. Nosaltres hem fet tot el contrari: explicar la història de *Moby Dick* a partir d'ell.

■ **Com és aquest home?**

■ És un home amb molt de prestigi que, en un accident laboral, es troba amb aquesta balena especialment salvatge i, en la lluita, aquesta se li menja una cama, com els passava a molts altres mariners de baleners. Aquest home es va sentir especialment ofès, humiliat i en veure's convertit en un toltit neix dins seu un sentiment de venjança absolutament irracional. És inútil que un ésser fràgil com un home pugui enfrontar-se cara a cara amb una balena de 50 tones, però ell va alimentant el

« El miracle del teatre és intentar convèncer al públic que allò que passa és el primer cop que passa »

« La meua obsessió ha estat sempre mantenir la dignitat de l'ofici i el respecte envers el públic »

sentiment de tal manera que se li va podrint dins i convertint en una obsessió i, finalment, en bogeria.

■ **Tota la tripulació queda atrapada en aquesta bogeria.**

■ És un boig amb ànsies de venjança i no hi ha res pitjor que això. No deixa de ser tot això un símbol d'alguna de les grans aventures de la humanitat. Podríem fer un paral·lelisme, sense fixar-nos en ningú, de quants grans líders, pels seus interessos personals, no han dut a tot un poble a la guerra o a la destrucció. Com fa Ahab, que els porta a la mort a tots menys un.

■ **Com es prepara un personatge com aquest?**

■ Cada actor té el seu sistema. Per molta tècnica que tinguis, cada vegada que t'enfrontes a un personatge tan gran et mors de por. Jo tinc dos petits avantatges. La primera, que al llarg de la meua carrera he fet molts personatges grandiosos, m'atrauen especialment, són reptes que em desafien. La segona és que he tingut temps. M'agrada fer un treball d'investigació i en aquests dos anys m'he omplert de lectures, pintures, músiques, he creat una atmosfera

EN CURT

P: Acaba de celebrar mig segle dalt dels escenaris. Pensa a retirar-se?

R: Estic pensant-m'ho i començo a tenir ganes de descansar una mica. En cinquanta anys, no he deixat de treballar ni un sol dia, i potser ja em toca a escala personal llevar-me un matí sense tenir res a fer. En tinc ganes i no crec que trobés a faltar el teatre, jo sí que puc viure sense trepitjar un escenari. El dia, però, que prengui la decisió serà definitiva.

P: El nom de Josep Maria Pou és sinònim de respecte i exigència vers l'ofici.

R: Aquesta ha estat la meua obsessió, el respecte ha estat fonamental a la meua carrera. He intentat sempre, amb la meua feina i actitud personal de compromís amb el meu ofici, mantenir una dignitat. Si ara mira el meu repertori, no trobarà ni una

sola obra que sigui una bestiesa. Sempre he procurat triar obres que tinguin molt a dir a l'espectador. Ha estat fonamental el respecte cap a ell. L'únic que em plantejo quan llegeixo una obra és si això li servirà al públic, si sortirà enriquit, més ple, que no perdi el temps. Aquest nivell d'exigència és el que costa de mantenir.

P: Quin missatge els pot donar als joves?

R: Em trec el barret davant seu que, en aquests temps de crisi global, intenten avançar i fer-se una vida en aquest món. Em sembla admirable. Era molt més fàcil ser un actor quan jo vaig començar que no ara. Tot i que ara poden muntar un espectacle amb quatre diners, és un avantatge. Però cal ser realista, que intentin fer el que tenen ganes i que sàpiguen retirar-se a temps. He vist molt morts pel camí.

quasi pròpia de l'època que va viure Ahab i del món mariner. Després no et queda més remei que aprendre't el paper de memòria, oblidar que l'has après i fer que aquelles paraules surtin de dins teu, cada dia, com si fosses la primera vegada que les dius. Creure el que dius i tenir la tècnica i la capacitat necessària. Ahab, per exemple, està tota la funció en escena, crida molt. Cal una resistència física, la veu preparada i intentar convèncer al públic que allò que passa és el primer cop que passa. És el gran miracle del teatre.

■ És quasi màgic.

■ Amb aquesta obra, m'està passant una cosa que no m'havia passat mai. Fa cinquanta anys que faig teatre i molts personatges però, cada dia, quan començo la funció, no sé mai si l'acabaré. Des del primer dia que no la domino i he descobert que és la millor manera de fer. Començo amb la sensació que m'estic tirant des de dalt un precipici i no sé on acabaré. Però m'agrada sentir-me perdut a l'escenari, en el sentit que és el personatge que em mana. Podria parlar una mica de possessió, però sóc molt feliç, tot i que és el paper més esgotador que he fet mai a la vida.